

דרהוביץ'

(Drohobycz; רוסית: Drogobych). עיר באוקראינה במחוז לבוב. העיר היא מרכז תעשיית נפט. דר' היא עיר עתיקה, מ-1772 עד 1918 נכללה בגליציה שבשלטון אוסטריה, בין שתי מלחמות-העולם נכללה בפולין, וב-1939-1941 – בברית-המועצות.

יהודים ישבו בדר', בהפסקות, למן המאה ה-15, וערב מלחמת-העולם השנייה היה מספרם כ-15,000 – יותר מ-40% מכלל התושבים. בספטמבר 1939 מצאו בה מקלט מאות פליטים יהודים שנמלטו משטחי פולין שכבשו הגרמנים.

עם פלישת הגרמנים לברית-המועצות ב-22 ביוני 1941 ניסו קבוצות של צעירים יהודים להימלט מזרחה, אך רבים מהם נהרגו בהפצצות הגרמנים ובידי הלאומנים האוקראינים שפעלו באיזור. ב-30 ביוני 1941 נכנס הצבא הגרמני לעיר, וכבר למחרת נערך פוגרום. בשלושת ימי הפוגרום רצחו האוקראינים, בסיועם של חיילי הורמכט, יותר מ-300 יהודים. ביולי 1941 החלו חטיפות לעבודות כפייה, הוגבלה תנועתם של היהודים ברחובות ראשיים, רבים הוצאו מדירותיהם ושוכנו בהן קצינים גרמנים, נאסר על היהודים להימצא בשוק העירוני והם נצטוו לענווד על זרועם הימנית סרט לבן ועליו מגן-דוד.

היודנרט, שהוקם ביולי 1941, ניסה להגיע להסדר עם השלטונות הגרמנים בעניין עבודות כפייה כדי למנוע חטיפות, והתחייב לספק מדי יום מכסות מוגדרות של עובדים, ואולם, למאמצים הללו היתה הצלחה חלקית בלבד. ביוזמת היודנרט נפתחו מטבחי ציבור ובהם סיפקו ארוחות לנזקקים.

בספטמבר-אוקטובר 1941 נאסרו כמה עשרות משכילים יהודים ועקבותיהם נעלמו. אחר-כך נודע שהם עונו ונרצחו ביער הסמוך לעיר. ב-30 בנובמבר 1941 הוצאו להורג יותר מ-300 יהודים ביער ברוניצה (Bronica) שבקרבת העיר. בחורף 1941-1942 מתו רבים ברעב ובמגיפת טיפוס. באביב 1942 יזם היודנרט הקמת סדנות למלאכה כדי למצוא בהן תעסוקה לבני הקהילה. בדרך זו קיוו למנוע את שילוחם למחנות עבודה שהוקמו בסביבה ושהתנאים בהם גרמו את מותם של רבים מן הכלואים. מאות מיהודי העיר הועסקו גם במפעלים לזיקוק הנפט ולעיבוד מוצריו. בסוף מרס 1942 היתה אקציה וכ-2,000 יהודים שולחו להמתה במחנה ההשמדה בבלז'ץ. ב-8 עד 17 באוגוסט 1942 נערכה האקציה הגדולה השנייה. במקומות האיסוף נערכו סלקציות ורק בעלי אישורים ממקומות עבודה חיוניים בתעשיית הנפט שוחררו. הגרמנים ועוזריהם האוקראינים חיפשו אחרי המסתתרים וכול מי שנתגלה נרצח מיד. בחצרות ובסמטאות העיר נרצחו כ-600 נפש ויותר מ-2,500 הובלו להמתה בבלז'ץ.

בספטמבר 1942 הוקם גטו ולתוכו הוכנסו כ- 10,000 נפש, ובכללם שרידי קהילות יהודיות בסביבה. ב- 23-24 באוקטובר 1942 נערכה עוד אקציה. כ- 2,300 יהודים שולחו לבלז'ץ וכ- 200 חולים שהיו מאושפזים בבית-חולים יהודי נרצחו במקום.

בנובמבר 1942 התחילה אקציה וארכה חודש ימים ברציפות. אחרי עשרה ימים הובלו ברכבת 1,000 יהודים להמתה בבלז'ץ, וכעבור כמה ימים שוב הובלו כמה מאות יהודים לבלז'ץ. עוד כמה מאות יהודים נהרגו בגטו. בסוף 1942 ובתחילת 1943 רוכזו העובדים בתעשיית הנפט במחנות עבודה נפרדים. ב- 15 בפברואר הוצאו מן הגטו כ- 450 יהודים ונרצחו ביער ברוניצה. ב- 21 במאי 1943 התחיל חיסול הגטו, וב- 10 ביוני 1943 הושלם החיסול. באותה העת חוסל גם היודנרט. בתים רבים בגטו הועלו באש, כדי להבריח את המסתתרים במחבואים. שרידי הקהילה הועלו על משאיות, הוסעו ליער ברוניצה, ושם נרצחו ונקברו בבורות. לאחר חיסול הגטו החלו להוציא להורג גם את אנשי מחנות העבודה, ורק העובדים החיוניים ביותר לתעשיית הנפט נשארו במחנות העבודה. באפריל 1944 בעקבות התקדמות הצבא הסובייטי נשלחו העובדים ההם מערבה, למחנה פלשוב. עם כניסת הצבא הסובייטי לעיר באוגוסט 1944 התרכזו בד' כ- 400 ניצולים שיצאו ממקומות מחבוא.